

HÆGEBOSTAD KOMMUNE

Kommunehuset Laukrokveien 4
4595 TINGVATN

Saksbehandler, innvalgstelefon

Anniken Kleven, 37 01 78 90

Tillatelse etter forurensningsloven til mudring i Osevika i Lygnevannet ved gnr./bnr. 79/4 i Hægebostad kommune.

Statsforvalteren i Agder gir Hægebostad kommune tillatelse til mudring av inntil 150 m³ masser i Osevika i Lygnevannet ved gnr./bnr. 79/4 i Hægebostad kommune. Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Vi fatter samtidig vedtak om gebyr for behandling av søknaden.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad om mudring i Osevika i Lygnevannet i Hægebostad kommune, datert 21.09.2022, vedlegg til søknaden og øvrige opplysninger i saken.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir Hægebostad kommune tillatelse til mudring av inntil 150 m³ masser i Osevika i Lygnevannet ved gnr./bnr. 79/4 i Hægebostad kommune.

Tillatelsen gjelder i to år fra dags dato.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført.

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Vi viser til varsel om gebyr i brev av 21.09.2022. Statsforvalteren har vurdert tidsbruken som er grunnlaget for valg av gebyrsats, og kommet frem til at det er riktig å legge gebyret på sats 7. Dette tilsvarer kr 17 500, jf. forurensningsforskriften § 39-4.

Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

2 Kort om bakgrunnen for saken

Hægebostad kommune søker om mudring av ca. 150 m³ masser i Osevika i vannforekomsten Lygne (ID 024-1232-L) i Hægebostad kommune. Det har gjennom årene blitt en oppsamling av slam og tilgroing med vegetasjon innerst i Osevika. Dette fører til at en overvannsledning er i ferd med å gå tett. I tillegg er en overløpsledning fra en pumpekum for spillvann i samme område i ferd med å bli tett. Dersom det oppstår en feil med pumpekummen vil ikke kloakken renne ut overløpet, men fylles opp i pumpestasjonen og renne ut gjennom døren. Tiltakshaver ønsker å mudre over et areal på ca. 150 m² til ca. 1 m under vannoverflaten. Massene skal fjernes ved bruk av gravemaskin fra land og overskuddsmassene ønskes disponert på land som fyllmasser.

Sedimentundersøkelse fra området viser at massene er forurenset med flere PAH-forbindelser i tilstandsklasse IV (dårlig), samt sink i tilstandsklasse III (moderat). Klassifiseringen er gjort i hht. Miljødirektoratet sin veileder M-608, «Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota». For tributyltinn (TBT) (effektbasert) er kvantifiseringsgrensen høyere enn tilstandsklasse V (svært dårlig), og det er derfor ikke mulig å bestemme nivået av TBT forurensning.

I databasen «Naturbase» er det omsøkte tiltaksområdet registrert som et viktig bekkedrag. Begrunnelsen for registreringen er bl.a. kantsonene med forholdsvis gammel flomskog, frodig elvemosevegetasjon i vassdraget, og tendenser til deltadannelse ved utløpet i Lygne. Tiltakshaver opplyser om at eksisterende kantsone ikke vil bli berørt av tiltaket.

I e-post av 21.09.2022 opplyser Hægebostad kommune om at tiltaket vil berøre to planer, reguleringsplan for Osodden med planID 04600 og kommuneplan Eiken med planID 90100. Arealformålet i reguleringsplanen er «friluftsliv». Kommunen skriver videre at tiltaket som omsøkt ikke er i strid med planene og vil ikke kreve dispensasjon fra disse.

2.2 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

Disponering av overskuddsmasser

Overskuddsmassene fra mudring er å anse som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27 a andre ledd. Ifølge forurensningsloven § 32 første ledd er hovedregelen at næringsavfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg, med mindre avfallet gjenvinnes eller nyttiggjøres på annen måte. Med gjenvinning menes tiltak som bidrar til å redusere forbruket av naturressurser ved at avfallet erstatter materialer som ellers ville bli benyttet. Miljødirektoratet kan etter § 32 annet ledd i særlige tilfeller gi unntak fra hovedregelen om levering til avfallsanlegg eller gjenvinning. All slik «annen disponering» av næringsavfall krever samtykke fra Miljødirektoratet for å kunne finne sted lovlig. Dette gjelder uavhengig av om avfallet er forurenset eller ikke.

Videre er Miljødirektoratet myndighet i saker som gjelder disponering av forurensete sedimenter på land, og ev. gir tillatelse til det etter forurensningsloven § 11. Direktoratet kan imidlertid delegerer myndighet til Statsforvalteren.

2.3 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering og begrunnelser for vedtaket

Statsforvalteren har i tillegg til opplysninger gitt i søknaden lagt tilgjengelige databaser (bl.a. Naturbase, Artskart og Vann-nett) til grunn for vurderingen.

Tiltak som medfører bevegelse i sediment, påvirker det akvatiske miljøet på flere måter. Virkningene varierer avhengig av bl.a. mengde og hvilke masser det dreier seg om, når, hvor og hvordan tiltak gjennomføres, samt innholdet av miljøgifter i massene. De viktigste konsekvensene av slike tiltak er partikkelspredning og tilslamming av nærliggende områder, samt endring og forringelse av habitat til vannorganismer. Dersom sedimentene er forurenset, kan også forurensning spres. Vi har vurdert det ovennevnte i det som følger.

Partikkelspredning

Mange miljøgifter, inkludert PAH, er hydrofobe og binder seg til silt, leire og organisk materiale (partikkelbunden forurensning). Dersom sediment blir forstyrret f.eks. som følge av mudring, kan slike partikler lett virvles opp. Oppvirvling kan medføre frigjøring av miljøgifter som da kan bli mer biotilgjengelige for vannlevende organismer.

Analyseresultatene fra sedimentundersøkelsen viser at sedimentene i tiltaksområdet bl.a. er forurenset med flere PAH-forbindelser i tilstandsklasse IV, jf. Miljødirektoratet sin veileder M-608 «Grenseverdier for vann, sediment og biota». Forurensning i tilstandsklasse IV kan medføre akutt toksiske effekter ved korttidseksposering for vannlevende organismer. Undersøkelsene viser videre at sedimentene består av mye finpartikulært materiale som generelt resedimenteres saktere enn større partikler, og dermed utgjør en større spredningsrisiko. For å redusere faren for spredning av partikkelforurensning til områder utenfor tiltaksområdet stilles det vilkår om bruk av siltgardin under arbeidene, jf. vilkår 2.

For å kontrollere siltgardinens funksjon stiller vi krav om at det utføres visuell kontroll med fotodokumentasjon under arbeidene, jf. vilkår 3. Bildene skal tas med jevne mellomrom og gjennom hele tiltaksperioden. De skal være representative, og tas på en slik måte at tiltaksområdet og arbeidene kommer tydelig frem. Bildene skal legges ved sluttrapport som oversendes Statsforvalteren, jf. vilkår 8. Vilklårene er begrunnet med at det er viktig å forsikre seg om, og dokumentere at det ikke oppstår vesentlig partikkelspredning under mudringsarbeidene.

Dersom det under arbeidene likevel skulle oppstå utilsiktede forurensningssituasjoner, som f.eks. omgående partikkelspredning, må arbeidene stanses og korrigerende tiltak iverksettes, jf. vilkår 5. Statsforvalteren skal varsles ved alle forhold der tiltaket kan berøre miljøet negativt.

Avvanning av muddermasser

Etter at massene er tatt opp, er det ofte behov for avvanning av muddermassene før det foretas videre transport, og håndtering av overskuddsvannet bør foregå på en forsvarlig måte. Forutsatt at tiltaksområdet er omsluttet av siltgardin, vurderer vi det slik at overskuddsvannet fra eventuell avvanning kan slippes tilbake i tiltaksområdet. Selve avvanningen bør foregå på en måte som ikke medfører spredning av forurensning utenfor tiltaksområdet, jf. vilkår 4.

Disponering av overskuddsmasser på land

Tiltakshaver ønsker å disponere massene på land som fyllmasser. Fordi massene er forurensede stiller vi vilkår om at de skal leveres til godkjent avfallsmottak, jf. vilkår 1. Dersom massene fortsatt ønskes disponert på land må dette avklares med Miljødirektoratet som er rett myndighet.

Tidsperiode for gjennomføring

En hovedregel er at tiltak i sjø ikke tillates i perioden fra 15. mai til 15. september av hensyn til plante- og dyreliv, friluftsliv og rekreasjon. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er ikke ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene. Vi fraviker ikke hovedregelen i det aktuelle tilfellet, jf. vilkår 9.

Naturmangfoldloven

Statsforvalteren har vurdert tiltaket etter naturmangfoldloven. Dette gjelder § 8 kunnskapsgrunnlaget, § 9 føre-var-prinsippet, § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning, § 11 kostnader ved miljøforringelse og § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Vi anser at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig ivarettatt i forhold til sakens karakter. På bakgrunn av dette tillegger vi mindre vekt på føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9. Prinsippene i § 10 i naturmangfoldloven er mindre relevante i denne saken grunnet tiltakenes begrensede omfang.

Vannforskriften

Tiltaksområdet tilhører vannforekomsten Lygne med ID 024-1232-L i databasen Vann-nett, hvor den økologiske tilstanden til vannforekomsten er definert som dårlig og kjemisk tilstand som ukjent per 08.11.2022. Presisjonsnivået for klassifiseringen er middels og lav. Det omsøkte tiltaket er et lite engangstiltak. Vi mener at det er rimelig å anta at tiltaket ikke vil forringe miljøtilstanden i vannforekomsten i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt vannforekomsten når miljømålet eller ikke (jf. vannforskriftens §§ 4 og 12) forutsatt at tiltakshaver overholder tillatelsens vilkår.

3.1 Konklusjon

Det omsøkte tiltaket er et engangstiltak og er avgrenset i tid. Statsforvalteren finner å kunne gi tillatelse til tiltaket på vilkår som er stilt for å minimere negative konsekvenser av tiltaket.

Forutsatt at tiltaket gjennomføres i henhold til de fastsatte vilkårene, mener vi at tiltaket ikke vil føre til uakseptable miljøpåvirkninger, herunder påvirkninger på naturverdiene i tiltaksområdet, og forringelse av vannforekomsten. I denne sammenheng viser vi særlig til vilkår om siltgardin og innskrenket tidsperiode for tiltaksgjennomføring. Begrunnelsen for vilkårene i tillatelsen er i samsvar med FNs bærekraftsmål 6 *Rent vann og gode sanitærforhold*, og særlig 6.3 som handler om å redusere vannforurensning.

Tillatelsen gis på grunnlag av opplysninger i søknaden av 21.09.2022 og vedlegg til den.

4 Saksgang

Statsforvalteren sendte den 21.09.2022 søknaden om mudring på en forkortet høring til aktuelle myndigheter og berørte parter. Vi har mottatt følgende innspill:

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) skriver følgende i e-post av 03.10.2022

«NVE anser tiltaket som nødvendig vedlikehold i området og har ingen videre merknader til tiltaket. Vår vurdering er at tiltaket ikke i vesentlig grad berører allmenne interesser og derfor ikke trenger videre behandling etter vannressursloven»

Agder fylkeskommune skriver bl.a. følgende i brev av 05.10.2022:

«Ut fra beskrivelsen gitt i søknad, ser området som skal mudres ikke ut til å være et viktig gyteområde. Partikkelspredning i gjennomføringsfasen vil likevel kunne forringe nedenforliggende / utenforliggende gyteområder. Normalt settes det vilkår i en tillatelse etter forurensningsloven som begrenser dette tilstrekkelig til at også hensynet til fisk er godt nok ivaretatt.

Under forutsetning av at det settes vilkår som begrenser uheldig partikkelspredning ved gjennomføring vurderer vi at tiltaket ikke krever ytterligere saksbehandling etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.»

Norsk maritimt museum skriver følgende i e-post av 19.10.2022:

«Norsk Maritimt Museum har ingen anmerkninger til tiltaket utover å minne om at hvis det under gravingen oppdages kulturhistorisk materiale som kan være vernet eller fredet, må arbeidene straks stanses og museet varsles, jf. kml § 14 tredje ledd. Tiltakshaver plikter å underrette den som skal utføre arbeidene om dette, men står også selv ansvarlig for at det blir overholdt.»

5 Endring og omgjøring

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført.

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake med hjemmel i forurensningsloven § 18.

6 Ansvarsforhold og behandling av andre myndigheter

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, Hægebostad kommune, er ansvarlig for at mudringen gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver fra ansvaret for innhenting av tillatelse etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Tiltakshaver er selv ansvarlig når det gjelder andre

brukerinteresser som kan bli berørt. Privatrettslige forhold forutsetter vi avgjort før tiltaket finner sted.

Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi minner for øvrig om meldeplikt til Norsk maritimt museum ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidet.

7 Erstatningsansvar og klageadgang

Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver eller anleggseier for erstatningsansvar etter de alminnelige erstatningsregler, jf. bl.a. §§ 10 og 17 i forurensningsloven.

Hægebostad kommune og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket om tillatelsen og på vedtaket om saksbehandlingsgebyr (gebyrsatsen). En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme frem.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren i Agder.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
faggruppetleder forurensning

Anniken Kleven
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1	Rapportskjema
2	Klageskjema

Kopi til:

NORSK MARITIMT MUSEUM	Postboks 720 Skøyen	0214	OSLO
KYSTVERKET	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
NATURVERNFORBUNDET I AGDER	Postboks 718	4666	KRISTIANSAND S
Kenneth Stedjan	Osodden 1	4596	EIKEN
Jonny Tveiten	Eikenveien 433	4596	EIKEN
AGDER FYLKESKOMMUNE	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
FISKERIDIREKTORATET	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Lisbeth Hauge	Eikenveien 450	4596	EIKEN
Joakim Flottorp	Osodden 3	4596	EIKEN

Vilkår til tillatelsen

1. Det er tillatt å mudre inntil 150 m³ masser i Osevika i Lygnevannet ved gnr./bnr. 79/4 i Hægebostad kommune. Overskuddsmassene skal leveres til godkjent avfallsanlegg.
2. Siltgardin eller andre spredningsbegrensende tiltak med tilsvarende effekt, skal benyttes under mudringen og avvanningen, jf. vilkår 4. Siltgarden skal så langt det er mulig omslutte og plasseres så nær tiltaksområdet som mulig.

Etter at arbeidene er avsluttet, må siltgarden bringes til godkjent mottak. Fjerningen må gjennomføres slik at partikler som har festet seg til garden under arbeidene, ikke rauser av og spres i vannmassene.
3. Det skal utføres visuell kontroll med partikkelspredning i vannmassene rundt tiltaksområdet. Kontrollen skal gjennomføres før arbeidene starter samt under arbeidene. Kontrollen skal gjennomføres med jevne mellomrom og loggføres. Tiltakshaver skal ta bilder under tiltaksgjennomføring for å dokumentere partikkelkontroll. Fotodokumentasjon på partikkelkontroll skal legges ved sluttrapporten, jf. vilkår 8.
4. Eventuell avvanning av muddermassene skal foregå slik at avrenning og partikkelspredning til omkringliggende områder begrenses i størst mulig grad. Overskuddsvannet fra avvanningen kan ledes til samme resipient der sedimentene er mudret og innenfor tiltaksområdet (omsluttet av siltgardin). Siltgarden skal ikke fjernes før massene er ferdig avvannet.
5. Arbeidet skal utføres på en måte som minimerer spredning av partikler og tilslamming av vannmasser. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak gjennomføres. Statsforvalteren må varsles ved alle forhold der tiltak kan berøre miljøet negativt.
6. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten inntil tiltaket er avsluttet. Det kan bli ført tilsyn under arbeidene. Tiltakshaver har ansvaret for å orientere entreprenør som skal gjennomføre arbeidene, om de vilkår som gjelder.
7. Før tiltaket iverksettes og minimum en uke før skal det gis beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart, samt hvem som er ansvarlig entreprenør. Dette skal varsles på e-post til sfagpost@statsforvalteren.no.
8. Sluttrapport skal sendes Statsforvalteren i Agder innen seks uker etter at tiltaket er avsluttet. I rapporten skal det dokumenteres at vilkårene som er gitt i tillatelsen, er overholdt. Eventuelle avvik skal begrunnes. Rapportskjema følger vedlagt.
9. Tiltaket skal ikke foregå i tidsrommet 15.mai til 15.september.
10. Tillatelsen er gyldig i to år f.o.m. vedtaksdato.